

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Kristi forklarelsesdag - søndag 16. februar 2020

Prekentekest: Matt 17,1-9

Lesetekst I: 5 Mos 18,15-18

Lesetekst II: Åp 1,9-18

Jesu herlighet

En ekstraordinær fjelltur

Jesus var på vandring med disiplene i retning Jerusalem, der han skulle lide og dø for folkets synder. Han talte til dem om dette flere ganger underveis, men det var vanskelig for dem å fatte hva det ville innebære. Det skal vi ikke klandre dem for, for Guds evige frelsesplan kom aldri opp i noe menneskehjerte og var ganske utenkelig, selv for Jesu disipler som var vel kjent med Det gamle testamentet og hadde vært sammen med Jesus i nærmere tre år. Peter hadde likevel ved Guds åpenbaring fått nåde til å bekjenne at Jesus var Messias, den levende Guds Sønn (Matt 16,16). Men også Peter falt av lasset da Jesus gjorde det klart for disiplene at hans messiasgjerning innebar at han måtte lide og dø, for så å stå opp igjen fra de døde (Matt 16,21-23). Dette ligger som et bakteppe for den fjellturen vi hører om i dagens Matteus-tekst, der Jesus tok med seg Peter, Jakob og Johannes opp i høyden og de fikk se hans herlighet.

Hvilket fjell?

Tradisjonen sier at Jesus tok disiplene med opp på Tabor-fjellet i Galilea. Jeg har selv vært oppe på Tabor for noen år siden. I våre dager ligger det selvsagt ei kirke på toppen, og jeg husker at vi måtte gå et godt stykke fra bussens parkeringsplass for å komme opp fordi det var så fullt av turister der. Ironisk nok var det akkurat den dagen så tykk tåke oppe på fjellplatået at det var vanskelig å se mer enn et par meter framover. Det var vanskelig å se for seg den scenen som evangelisten skildrer for oss. En annen sak er at mange bibelforskere tviler på om Jesu forklarelse skjedde på Tabor. Mange vil heller legge den til Hermon, som er et mye høyere fjell (v. 1) og ligger nærmere stedet der de var da Peter avla sin bekjennelse. Det er kanskje ikke så vesentlig å lokalisere det aktuelle fjellet, men det er interessant å se at Bibelens Gud ved flere anledninger åpenbarer seg på et fjell, for eksempel ved paktsinngåelsen på Sinai, i Elias kamp med Baalprofetene på Karmel, ved Jesu korsdød på Golgata og ved himmelfarten.

Jesus ble forvandlet

Søndagen som kalles Kristi forklarelsesdag kan føre tankene våre i retning av at vi nå skal få en intellektuell forklaring på hvem Jesus er. Et slags toppunkt som vi ledes opp mot gjennom

åpenbaringstida, før vi går inn i fasten og forberedelsene til påske. Men dette er trolig ikke den originale bakgrunnen for søndagen, som har vært plassert flere ulike steder i kirkeåret opp gjennom tidene, og som først fikk sin nåværende plass hos oss på 1970-tallet. Og «forklaringen» har først og fremst med begrepet klar/skinnende/lysende å gjøre. Jesus ble forvandlet for øynene på disiplene. Ansiktet hans skinte som sola, og klærne ble hvite som lyset. En av de andre evangelistene, Markus, skriver at klærne hans ble så skinnende hvite at ingen som bleker klær her på jorda, kan få dem så hvite. Det skjedde altså en åpenbaring av Jesu herlighet, der han ble omgitt av en lysglans som bare finnes hos Gud, og der klærne hans var guddommelig hvite. Disiplene stod rett og slett ansikt til ansikt med en åpenbaring av Guds herlighet, og vi kan igjen trekke linjene til Moses' møte med Gud på Sinai. En lignende, og enda mer omfattende åpenbaring av Jesu herlighet leser vi om i dagens lesetekst fra Åp 1,9-18.

Moses og Elia

Ikke nok med at Jesu utseende ble forvandlet, men også Moses og Elia viste seg for disiplene der på fjellet. Disse to representerte loven og profetene (= Det gamle testamentet) og bekreftet åpenbaringen av Jesu herlighet. Jesus hadde selv forklart for disiplene at hans gjerning som Messias var beskrevet i Det gamle testamentet, og at den innebar lidelse og død. Vi kan vel forstå disse to skikkelsenes nærvær som en bekreftelse på Jesu skrifttolkning. Samtidig var de selv også knyttet til bildet av Messias; Elia på grunn av at han ble tatt opp til himmelen uten å dø og skulle komme tilbake som en forløper for Messias, Moses fordi han var prototypen på Messias' profetiske gjerning, jf. dagens lesetekst fra 5 Mos 18,15-18. Disse to viste seg for dem (disiplene) og snakket med ham (Jesus). Ifølge Lukas snakket de om hvilken utgang hans liv skulle få, om det han skulle fullføre i Jerusalem.

Peters forslag

Det må ha vært en bisarr opplevelse for Peter og de andre å se Moses og Elia der, men så langt bevarer disiplene fatningen og er tilsynelatende på høyde med situasjonen. Peter har kanskje tenkt at de to var kommet tilbake til jorda som forventet, og han ville gjerne bygge hver sin hytte til Jesus, Moses og Elia. Det er ikke godt å vite hva Peter mente med dette. Tenkte han at de tre skulle bo der oppe på fjellet? Markus skriver nokså lakonisk om Peter: «Han visste ikke hva han skulle si, for de ble grepet av stor frykt» (Mark 9,6). Evangelistene er enige om at Peters idé ikke var særlig god, selv om den var velment og Peter så seg selv som en viktig aktør i dette møtet på fjellet. Han fikk svar fra Gud Fader selv.

Faderens vitnesbyrd om Sønnen

Svaret var et tydelig vitnesbyrd om Jesus som den elskede Guds Sønn. Det kom fra Gud selv, og det var framført på en slik måte at disiplene ble fylt av frykt og kastet seg til jorda. Hadde de ikke vært redde før, så ble de det nå i møte med Guds røst. Vitnesbyrdet var todelt: Dette er min Sønn. Hør ham! Den første delen var også sagt ved Jesu dåp. Her kan vi gjerne legge vekt på den andre delen. Gjennom alle evangeliene blir vi påminnet om og formant til å høre Jesus og hans ord. Da stemmen var forsvunnet og Jesus hadde reist disiplene opp, så de ingen andre enn Jesus alene. Moses og Elia var borte. Peter var ikke lenger så viktig. Vi vet ikke helt om Jesus fremdeles lyste. Men det står at disiplene så ingen andre enn ham, bare Jesus. Han hadde blitt åpenbart for dem, og de hadde sett hans herlighet. Nå så de bare ham. Nå skulle de lytte til hans ord. Se og hør!

På fjellets topp

Nordmenn flest liker seg på fjellets topp, og vi er ikke fremmede for at naturopplevelser og toppturer kan gi oss åndelige opplevelser og gudsåpenbaringer. Vi taler også i overført betydning om å være høyt oppe og langt nede som beskrivelse av ulike sinnstilstander. Men vi vet at vi ikke kan forbli på fjelltoppen for alltid. Slik var det også med Peter, Jakob og Johannes. De måtte ned i dalen igjen, ned til hverdagslivet. Men Jesus var med dem også der, selv om de ikke til daglig kunne se hans herlighet som oppe på fjellet. Jesus påbød dem at de ikke skulle fortelle om synet de hadde hatt på fjellet før han var oppstått fra de døde. Først da ville folk ha forutsetninger for å forstå hvem Jesus var, - at han var den lovede Messias, Guds Sønn, Frelseren.

Bård Hauge

Pensjonist, tidligere rektor og NLM-misjonær

baardh@online.no